

SAYI : B.02.0.007.00/242
KONU :Yazılı Soru Önergesi

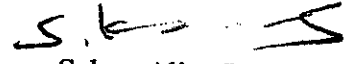
09...103/2010

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI
GENEL SEKRETERLİĞİNE

İLGİ: Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı Genel Sekreterliği Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığı'nın 23.02.2010 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/12693-20228/42366 sayılı yazısı.

İlgi yazı ekinde Bakanlığımıza gönderilen Zonguldak Milletvekili Sayın Ali İhsan KÖKTÜRK'e ait 7/12693 esas nolu yazılı soru önergesi hakkındaki bilgileri içeren cevaplar ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Selma Aliye KAVAF
Devlet Bakanı

Dağıtım:

Gereği :

- TBMM Bşk.Genel Sekreterliği
(Kanunlar ve Kararlar Dai.Bşk.)
Ek: 1 Yazı (2 Nüsha)

Bilgi :

- Başbakanlık
(Kan.ve Kar.Gen.Müd.)
Ek: 1 Yazı

**ZONGULDAK MİLLETVEKİLİ SAYIN ALİ İHSAN KÖKTÜRK'ÜN
7/12693 ESAS NOLU YAZILI SORU ÖNERGESİ CEVABIDIR**

SORU 1 :

Dedesi ve Babası tarafından dövülerek öldürüldüğü öne sürülen Kâhtalı Medine Memi ile ilgili Kadından Sorumlu Devlet Bakanı olarak herhangi bir araştırma yaptırınız mı?

CEVAP 1 :

Adıyaman Kahta ilçesinde öldürülen Medine Memi hakkında gerek Emniyet Müdürlüğü, gerekse mahkeme sürecinde herhangi bir kişi ve kurum tarafından Kurumumuza bir müracaat olmamıştır. Ancak Adıyaman Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğünden alınan bilgi notunda İl Müdürlüğünce 04.12.2009 tarih ve 4604 sayılı yazı ile İl Muhakemat Müdürlüğüne davaya müdahil olmak üzere başvurulduğu, aile hakkında ayrıntılı sosyal inceleme yapıldığı, ailenin diğer bireylerinin yaşadığı psikolojik travma konusunda da Kahta Devlet Hastanesi Psikiyatri Kliniği ve çocukların öğrenimlerini sürdürdükleri okulun rehberlik birimi ile işbirliği içerisinde çalışmalar sürdürüldüğü belirtilmiştir.

SORU 2 :

Medine Memi'nin hiç okula gitmediği bilgisi ulusal basına yansımıştır. Medine Memi gibi Anadolu'da ilköğretime gönderilmeyen kaç kız çocuğu vardır? Bu konuda Bakanlık olarak ne gibi önlemler almayı düşünüyor musunuz?

CEVAP 2 :

2010 Şubat ayı itibariyle zorunlu eğitim çağında olup ilköğretime kaydı olmayan 89.350 kız çocuğu bulunmaktadır. 2009-2010 öğretim yılı verilerine göre ilköğretimde net okullulaşma oranı ise toplamda yüzde 98,17, erkek ve kız çocukları için net okullulaşma oranı sırasıyla yüzde 98,47 ve 95,97 olarak gerçekleşmiştir.

Türkiye'nin eğitimde hedefi, 2013 yılına kadar kız ve erkek çocuklar için ilköğretimde okullulaşma oranını yüzde 100'e ulaştırmaktır. Bu kapsamda pek çok proje ve kampanya başlatılmıştır. Bu projelerde gerek uluslararası kuruluşlar gerekse sivil toplum kuruluşları ve özel sektörün destekleri alınmaktadır.

Milli Eğitim Bakanlığı tarafından "e-Okul" veri tabanı devamsızlık ve okul terkinin izlenmesi için etkinleştirilmiş, ilköğretime kayıtsız çocuklar ekranı kurulmuştur. Ayrıca Adrese Dayalı Kayıt Sistemi (ADNKS) ile e-Okul veri tabanı karşılaştırılmakta ve sistem dışındaki çocuklar adresleriyle birlikte il ve ilçe ölçeğinde belirlenmektedir. Bu verilere göre il ve ilçe düzeyinde net okullulaşma oranlarının belirlenerek sorunun büyüklüğü ortaya konulmaktadır. Yine MEB tarafından veri analizlerinde tespit edilen ilköğretime zamanında kaydolmama sorunu ve devamsızlık riski araştırması yapılarak, araştırma sonuçları kapsamında arama konferansları yapılmıştır.

Ayrıca Milli Eğitim Bakanlığı tarafından kız öğrencilerin ağırlıklı olarak okula devam etmedikleri Güneydoğu ve Doğu Anadolu Bölgelerinde, YİBO'ların sayısı ve bu okullardaki kız öğrenci kontenjanını artırmıştır.

Sosyal Riski Azaltma Projesi (SRAP) kapsamında yürütülen Şartlı Nakit Transferi uygulaması ile, nüfusun en muhtaç kesimine dahil olan ailelerin çocuklarının temel eğitim hizmetlerine tam olarak erişimini hedef alan bir sosyal yardım ağı oluşturmak amacıyla Türkiye'nin her köşesinde karşılıksız eğitim yardımları yapılmaktadır. Doğrudan anneye yapılan söz konusu yardımlar kapsamında pozitif ayrımcılık yapılarak temel eğitime ve ortaöğretimde devam eden kız öğrencilere verilen yardım miktarları daha yüksek tutulmuştur.

İlköğretim çağına olup herhangi bir nedenle eğitim sistemi dışında kalan, okulu terk eden ya da devamsızlık yapan 6-14 yaş grubundaki tüm çocukların, özellikle kız çocuklarının % 100 okullulaşmasını sağlamak amacıyla 2003 yılında başlatılan ve 2008 yılında 81 il'e yaygınlaştırılan "Haydi Kızlar Okula" adlı kampanya ile 290.224'ü kız olmak üzere 350.000 çocuk okullulaştırılmıştır. Ayrıca "Ulusal Eğitime Destek", "Kardelenler-Çağdaş Türkiye'nin Çağdaş Kızları" ve "Baba Beni Okula Gönder" kampanyaları beklenen etkiyi göstermiş ve kız çocuklarının okullaşma oranında önemli artışlar olmuştur.

Zorunlu eğitim çağı kapsamında olup çeşitli sebeplerle öğrenimlerini yaşlılarıyla birlikte zamanında yapamamış, okula hiç kayıt olmamış ya da sürekli devamsız olan 10-14 yaş grubundaki çocukların eğitimlerine akranları ile birlikte devam edebilecekleri yeterlilikleri kazandırarak, ilköğretime devamlarının sağlanması amacıyla "Yetiştirici sınıf öğretim programı" başlatılmıştır. Bu program kapsamındaki öğrencilerin %67'sini kız çocukları oluşturmaktadır.

SORU 3 :

Küçük yaşta evlendirilen on binlerce kız çocuğu olduğu bilinmektedir. Bu konuda yapılmış bir araştırma var mıdır? Çocuk yaşta evlendirilen kız çocuklarının bölgelere göre evlenme yaşı istatistiği yapılmış mıdır?

CEVAP 3 :

Erken ve zorla evlendirilme, kız çocuklarının ruhsal ve bedensel gelişimleri üzerinde olumsuz etki yaratan, eğitimlerini kesintiye uğratan, ileriki yaşlarda da buna bağlı olarak istihdam olanaklarına yeteri kadar erişememeleri nedeniyle sağlık ve sosyal haklardan yeterince yararlanamamalarına neden olan bir olgudur. İlk evlilik yaşının doğumlar üzerinde de önemli bir etkisi vardır; daha erken yaşlarda evlenen kadınlar ortalama olarak daha uzun süre gebelik riski altına girmekte, bu da genellikle yaşam boyunca daha fazla sayıda doğuma yol açabilmektedir. Medeni Kanun ile evlenme yaşı kadın ve erkek için eşitlenerek yükseltilmiş ve 17 yaşını doldurma şartı getirilmiştir. Ancak hakim olağanüstü durumlarda ve pek önemli bir sebeple 16 yaşını doldurmuş olan erkek veya kadının evlenmesine izin verilebilir.

Ülkemizde yapılan araştırma sonuçları ve TÜİK istatistikleri yıllar itibari ile ilk evlenme yaşının yükselme eğiliminde olduğunu göstermektedir. Hacettepe Nüfus Etüdları Enstitüsü tarafından 5 yılda bir yapılan "Türkiye Nüfus ve Sağlık Araştırması (TNSA)" evlenme yaşına ilişkin önemli veriler sunmaktadır. TNSA 2008 sonuçlarına göre, 25-49 yaşlarındaki kadınların yüzde 43'ünün 20 yaşından önce evlendiği tespit edilmiştir. Yine 25-49 yaşlarındaki kadınların yüzde 5'inin ise 15. Yaş gününden önce evlendiği sonucu ortaya çıkmıştır.

Türkiye'de son 20 yılda ilk evlilik yaşında düzenli bir artış olmuştur. TNSA-2008 sonuçlarının 25-49 yaşlarındaki kadınlar için daha önceki araştırmalarla karşılaştırılması da evliliği erteleme eğilimini doğrulamaktadır; TNSA-1993 ve TNSA-2008 arasındaki 15 yıllık dönemde ilk evlenme yaşı neredeyse iki yaş artmıştır.

Kentli kadınlar kırdaki yaşayan kadınlardan 1.5 yıl daha geç evlenme eğilimindedirler (sırasıyla 21.1 ve 19.6 yaşlarında). Bu örüntü tüm yaş gruplarında gözlenmektedir. Bölgesel farklılaşmalara bakıldığında, 25-49 yaşlarındaki kadınlar için ortanca ilk evlenme yaşı Doğu ve Orta Anadolu'da en düşüktür (sırasıyla 19.6 ve 20.0), diğer bölgelerde ise 21'in üzerindedir. NUTS 1 bölgeleri karşılaştırıldığında en yüksek ortanca yaş Doğu Marmara'da (21.5), en düşük ortanca yaş ise Orta Anadolu'da (19.4) görülmektedir. İlk evlenme yaşındaki artan eğilim tüm bölgelerde görülmektedir, genellikle genç kadınlar için ortanca ilk evlenme yaşı yaşlı kadınlara kıyasla daha yüksektir. Örneğin, 25-29 yaşlarındaki kadınlar için Güneydoğu Anadolu'da ortanca ilk evlenme yaşı 21.7'dir ve, 45-49 yaşlarındaki kadınlar için belirtilen yaştan (17.4) farkı 4 yıldan daha fazladır. Aynı şekilde, İstanbul ve Doğu Marmara'da 25-29 yaşlarındaki kadınların yarısı 23 yaşından sonra evlenmiştir, bu yaş da kırklı yaşların sonlarındaki kadınların ortanca evlenme yaşından 3 yıl daha geçtir.

Türkiye İstatistik Kurumu Başkanlığı'nın "evlenme istatistikleri" kaynağına göre ise 2007 yılı itibariyle Türkiye'de ortalama ilk evlenme yaşı kadınlarda 22,8 iken erkeklerde 26,1'dir.

Saygılarımla.

Selma Aliye KAVAF
Devlet Bakanı